

HUCULOK AZ AGGTELEKI- KARSZTON

WWW.ANP.HU

Hucul

kisló

A hucul kisló a Kárpátok pónijának is tekintett lófajta, melyet a Magyar Országgyűlés a 32/2004. (IV. 19.) OGY határozat alapján nemzeti kincsé nyilvánított. A fajta a nevét az azonos nevű hucul, ruszin etnográfiai csoport után kapta, akik Ukrajna nyugati részén az Ukrán Kárpátokban és Romániában a Máramaros-vidéken élnek. Azt, hogy a fajtát története során mennyi behatás érte, nem lehet tudni.

A hucul kislovak első hiteles említése 1792-ből származik, ekkor Radautzon (Románia) volt a kárpáti lovak ménese. A ménesbirtok katonai igazgatás alatt állt és lóállománya meghaladta az 1300 egyedet. A kancák előbb szín és testméretek alapján, majd a későbbiekben fajták szerint voltak csoportosítva és eszerint zajlott a tenyésztés.

1872-ben megszüntették a tenyészetet, mivel a fajtát nem tartották elég korszerűnek. A ménes megszűnése után viszont hamar megnőtt a kereslet a kisméretű, igénytelen, kiemelkedő munkakészségű lovak iránt, így 1877-ben Lucsinán (az egykori nyári legelőn) létesítettek hucul tenyészetet. Az I. világháború alatt hatalmas veszteségeket szenvedett. Az eredeti tenyészállományból Lengyelországba, Csehországba és Magyarországra is kerültek lovak. A II. világháború előtt Magyarország népes és kiemelkedő genetikai értékű hucul állománnyal rendelkezett, viszont a II. világháború – a többi lófajtához hasonlóan – a huculokat is megviselte. A tenyésztés megszűnt, a lovak szétszóródtak, a törzskönyvi adatbázis eltűnt.

Ezt követően az 1960-as évek elején a Fővárosi Állat- és Növénykert egykori igazgatója, Dr. Anghi Csaba fáradozott a még fellelhető azonosítatlan, de tisztavérű hucul lovak összegyűjtésén.

1986-ban az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatósághoz került egy 10 kancából álló állomány. Külföldről vásárolt tisztavérű egyedekkel húszra növelték a tenyészkancák számát, így kezdődött meg a tenyésztés a nemzeti park fennállásának második évében. A nemzeti parki terület nem csupán a fajta túlélését biztosította, hanem lehetővé tette a ménes gyarodását és minőségbeli javulását. Manapság a törzstenyészet közel 200 egyedet számlál. A fajtát Magyarország

mellett Romániában, Lengyelországban, Szlovákiában, Csehországban és Ausztriában tenyésztik. A tenyésztő országok mindegyikében létezik a fajta fenntartásáért felelős szervezet, amelyek 1994-ben megalapították a fajta nemzetközi tenyésztőszervezetét, a Hucul International Federation-t.

Hazánkban a hucul tenyésztését a Póni- és Kislőtenyésztők Országos Egyesülete felügyeli. Az egyesület feladatai között szerepel a fajta tenyésztési szabályzatának, tenyésztési programjának elkészítése, a lovak bírálata, minősítése és a nemzetközi kapcsolatok kiépítése a külföldi szervezeteivel.

Hucul lovak jellemzői

A hucul ló kistermetű, szívós, nagy munkabírású és munkakedvű, meghatározott földrajzi elterjedésben kitenyésztett és használt fajta. Feje aránylag nagy, azonban ez nem szembetűnő a test tömzsisége miatt. Nyaka középhosszú, vastag, széles és izmos. Jellemző a dús, vastagszálú sörény és a bőséges üstök, ami gyakran eltakarja a szemeket. Farka szintén dús és erős szálú. A hát széles és hosszú, a szügy széles és mély, ezzel hozzájárul a fajta zömökiségéhez. A lábak erősek, a paták kicsik és kemények, pat-

olás nélkül is igen ellenállóak. Színük legtöbbször pej, nyári fekete vagy fakó, de előfordul az eredeti ősi színváltozat, az egérfakó is. A fakó és pej egyedek minden esetben fekete hátszíjjal rendelkeznek. Igen gyakoriak az atavisztikus bélyegek, mint a lábak zebroid csíkozása és a vállkereszt. Későn érő fajta, jellemző a hosszú élettartam (25–32 év). Általánosságban elmondható, hogy a hucul kislovak nyugodt vérmérsékletűek, érdeklődők és barátságosak, ezáltal tökéletes társai lehetnek akár gyerekeknek is.

A mi hucul ménesünk

GÉNMEGŐRZÉS

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság elsődleges célja a génmegőrzés, az ősi jelleg megtartása és a magyar kanca családok génkészletének megőrzése. Emellett fontos feladat a fajta belső értékeinek megóvása, amely mind a fajta kialakulásánál, mind a jelenlegi tenyésztésben komoly szelekciót igényel. A kancák és csikók, illetve a herélt lovak egy része a Jósvafőtől északra mintegy 1,5 km-re található Gergés-lápai rideg ménesben van elhelyezve. A lovak egész évben szabadon járkák a több mint 200 hektáros fennsík jellegű legelőterületet. A tenyésztésbe állított fedezőmének és méncsikók a Szin település közelében található Csemer-völgyben szintén rideg tartásban vannak egy közel 75 hektáros vadregényes tájon. Ez a tartási mód megfelel az ősi időkben alkalmazottnak, illetve a hucul fajta szívósságából,

igénytelenségéből adódó lehetőségeknek. A lovak képzése a jósvafői központban történik, ahol a nemzeti park munkatársai nagy hangsúlyt fektetnek a fiatal lovak betanítására. A betanítás során a fajtára speciálisan kialakított teljesítményvizsgálatra (késztségvizsgára) készítik fel őket. A készségvizsga – a küllemi bírálat mellett – igen fontos eleme az egyedek törzskönyvbe kerülésének.

Azért fontos kiemelni a készségvizsgát, mert az utóbbi évtizedekben az ember-ló viszonyában a lovasportok váltak meghatározóvá, és ezen belül a teljesítménycentrikusság került előtérbe. Ennél a veszélyeztetett fajtánál viszont nem a maximális teljesítmény hajszolása a cél, mert az a fajta genetikai szerkezetének változását eredményezné.

A mi hucul ménésünk

TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉS – LEGELTETÉS

A hucul lovaink jelentős szerepet töltenek be az Igazgatóság természetvédelmi kezelési tevékenységében.

A Gömör–Tornai-karszton a legeltetésnek több évszázados hagyományai vannak, az ökológiai szempontból rendkívül értékes hegyvidéki gyepeket, azok természetességét, faji sokféleségét elsősorban az extenzív legeltetés őrizte meg, amely a fenntartható, harmonikus és ökológikus tájhasználat legoptimálisabb formája. Különösen igaz ez a lóval való legeltetésre, mivel a ló – adottságaiból adódóan – kíméletesebben táplálkozik, mint a többi legeltetett állat-

faj. Nem tépi, hanem leharapja a fűvet, ezzel nem roncsolja a gyökérfőt, így az nem jár a növény teljes pusztulásával. Mivel viszonylag rövid a bélcsatornája, így a kérődző fajokhoz képest kisebb mennyiségű táplálékot tud egyszerre magához venni. Emiatt többször, de kevesebbet legel, nagyobb területet jár be ugyanannyi táplálék felvételéhez, így a legelési képe mozaikos, az elfogyasztott növények összetétele változatos. Ez a legelési szokás a természetvédelmi kezelés számára igen hasznos, ugyanis nemcsak a gyepezés történik meg, hanem a legelés által változatosabb lesz a környezet, növekszik a biodiverzitás.

A mi hucul ménesünk

A FAJTA NÉPSZERŰSÍTÉSE, TURISZTIKAI SZOLGÁLTATÁSAINK

KÚRIA HUCUL LOVASUDVAR SZOLGÁLTATÁSAI

Nyereg alatti szolgáltatások

- Tereplovaglás
- Lovastúra
- Lovasoktatás
- Gyermek-lovagoltatás

Gyerekcsoportoknak kínált programok (min. 10 fő)

- Ménéslátogatás és lovaglás
- Sétakocsizás és lovaglás
- Lovastábor

Fogatos szolgáltatások

- Jósvafői fogatozás
- Fogattal a hucul méneshez
- Fogattal a hucul méneshez és a Vass Imre-barlang megtekintése
- Kettes, négyes fogat bérlése

Felnőtt csoportoknak kínált programok

- Csapatépítés

🏠 3758 Jósvafő, Táncsics M. u. 1.

☎ +36 48 350 052

🌐 www.anp.hu

Programjaink előzetes bejelentkezéssel vehetők igénybe.

Állattartás

AZ ÁLLATTARTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE ÉS AZ AGGTELEKI-KARSZT VÉDETT GYEPTERÜLETEINEK LEGELTETÉssel TÖRTÉNŐ TERMÉSZETVÉDELMI CÉLÚ KEZELÉSE

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság a gondozásában levő hucul lovak tartásához szükséges eszközöket és hiányzó infrastruktúrát a Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program keretében mintegy **718 millió Ft** vissza nem térítendő pályázati forrás segítségével fejlesztette **2016-2022** között.

„Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található védett gyepterületek legeltetéssel történő természetvédelmi célú kezeléséhez szükséges állattartási infrastruktúra fejlesztése” (KEHOP-4.1.0-15-2016-00049) című projekt keretében az Igazgatóság azt a célt tűzte ki, hogy **573 hektáron** valósítja meg a szakaszolt legeltetést Aggtelek, Jósvalfó, Szin, Szinpetri, Égerszög, Teresztenye települések határában, megőrizve az itt található, természetvédelmi szempontból értékes gyepterületek, kaszálók ökológiai jelentőségét, a terület mozaikosságát.

A fejlesztés során megvásároltuk a legeltetett területek szakaszolt lehatárolásához szükséges eszközöket, a mobil karámrendszert és napelemes mobil villanypásztor rendszert.

Az állatok rövid és hosszútávú szállításához egy megfelelő kapacitású terepjáró járművet és egy megfelelő biztonsági elemekkel felszerelt lószállító utánfutót szereztünk be.

A lótartó telepeken felmerülő mindennapos élmezései, almozási, trágyázási, karám- és terület karbantartási feladatok ellátására egy könnyen, kis helyen forduló teleszkópos rakodógépet vásároltunk különböző speciális adapterekkel (úgy mint könnyűanyag kanál, tololap, raklapvilla és bálátüske, tuskés trágyafogó, pálya egyengető, seprőgép, trágyakonténer és pótkocsi).

A lovak számára megteremtett szemestakarmányok időjárás biztos, károsítóktól mentes tárolására 3 db korszerű takarmánytároló silót telepítettünk le a Szinben levő gazdálkodási központ területén.

Hosszas tervező, előkészítő munka eredményeként - az állatjóléti, a tájvédelmi-, valamint tájba illesztési szempontokat is figyelembe véve - 2021. májusában négy helyszínen megkezdődtek és 2022. februárjában befejeződtek a lovak tartását kiszolgáló létesítmények építési munkálatai.

1. Szinpetriben egy nagy, fedett-oldalról nyitott, 1500 db körbála tárolására alkalmas **szénatároló** épült a téli kiegészítő szalás takarmány megfelelő elhelyezésére, a lehető legkisebb takarmányvesztés elérése érdekében. A szénabálák fedett helyen tárolása a takarmány minőségének megtartását, ezzel együtt a takarmányozási költségek csökkentését eredményezi.

A telephelyen továbbá egy mintegy 400 m³ tárolókapacitással rendelkező **trágyatárolót** alakítottunk ki, mellyel lehetővé vált a trágya szakszerű tárolása.

Ezek az építmények a többi állattartó telephely kiszolgálását is ellátják.

2. A Szin település mellett elterülő Csemer-völgyben egy fedett, 3 oldalról zárt **esőbeálló** épült 50 ló számára etetőfolyosóval, itatóvályúkkal, valamint egy fedett-nyitott szénatároló is elkészült, amely mintegy 170 db körbála tárolására alkalmas. A területen tartott lovaknak kialakított esőbeálló épület elsősorban kedvezőtlen időjárás esetén nyújt menedéket, de a legelésből, futtatásból visszatért állatok gondozására, ápolására is lehetőséget nyújt.

3. A **jósvafői Gergés-bércen szintén esőbeálló** épült mintegy 50 ló számára, ahol a szénabálák tárolására is lehetőség nyílik, és felújításra került a meglévő faszerkezetes istálló és karám is. Az új esőbeállók mindkét helyszínen állatjóléti és tartástechnológiai szempontból is sokkal kedvezőbb körülményeket teremtenek a ménés számára.

4. Végül Szinben, a **Malom-Gazdálkodási Központ** telephelyen az állattartás kiszolgálását végző gépek tárolására alkalmas 280 m²-es **gépszín** épült, a gépek tisztításához pedig olaj- és homokfogóval ellátott gépmosót építettünk.

A fejlesztés szorosan illeszkedik az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság fejlesztési stratégiájához, melynek egyik fő eleme a közösségi jelentőségű nyílt gyepek élőhelyek, természetközeli gyepek, illetve a hozzájuk kötődő fajok állományainak megőrzése, természetvédelmi helyzetük javítása, valamint a gyepek élőhelyekhez kapcsolódóan a veszélyeztetett hucul lófajta génmegőrzésének biztosítása és fejlesztése. A projekt eredményeként nemcsak a legeltetés feltételei, a legeltetéssel kezelt gyepek élőhelyek természeti állapota és a gyepekhez kötődő fajok életfeltételei javulnak, hanem egyúttal a ménés megfelelő tartásához és hasznosításához szükséges infrastrukturális feltételek is.

Fotók: ANPI, Haga Zsuzsanna, Kövesi Eszter, Mitrov Gabriella, Mráz Edina
Felhasznált irodalom: ANPI, Póni- és Kislótenyésztők Országos Egyesülete, Wikipédia
Kiadó: Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság
Felelős kiadó: Veress Balázs igazgató

Az ismertető „Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található védett gyepterületek legeltetéssel történő természetvédelmi célú kezeléséhez szükséges állattartási infrastruktúra fejlesztése” című (KEHOP-4.1.0-15-2016-00049) projekt keretén belül került kiadásra.

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE